

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'OYALAR

ESP (MAXSUS MAQSADLAR UCHUN INGLIZ TILI)NING JAMIYAT TARAQQIYOTIDA TUTGAN O'RNI, TIBBIY INGLIZ TILINING MAQSAD VA VAZIFALARI

Bo'riyeva Madinabonu Davron qizi

*"Bollar saratoni bo'yicha Akademik XAB" O'quv metodik va monitoring bolim, uslubchi
AIFU "xorijiy til va adabiyoti" yonalishi 1-bosqich magistr*

Annotatsiya: *Ushbu maqolada zamonaviy jamiyat rivojlanishida maxsus maqsadlar uchun ingliz tilining transformatsion roli o'rganiladi, xususan, global sog'liqni saqlash aloqasi, professional kompetensiya va ilmiy integratsiya uchun strategik vosita sifatida tibbiy ingliz tiliga alohida e'tibor qaratiladi. Bu yerda xalqaro miqyosda tan olingan ESP va tibbiy tilshunoslik fanining tanqidiy sintezi orqali ixtisoslashgan til ta'limi nafaqat klinik aniqlik va tadqiqotlarning ko'rinishini oshirishi, balki siz, biz va ularning ko'p madaniyatli tibbiy muhitda o'zaro ta'sirini qanday o'zgartirishi ko'rsatiladi va xalqaro tibbiy ta'lim jurnallari, global sog'liqni saqlash tashkilotlari va amaliy tilshunoslik tadqiqotlari kabi yetakchi akademik manbalardan olingan dalillarga tayanib, tadqiqot ESP milliy ta'lim tizimlariga, jumladan, O'zbekiston kabi rivojlanayotgan mamlakatlarga tizimli ravishda integratsiyalashganda, bu bemorlarga xavfsizroq yordam ko'rsatish, kuchliroq tadqiqot natijalari va global bilim iqtisodiyotida teng ishtirok etishga bevosita hissa qo'shishi ta'kidlanadi.*

Kalit so'zlar: *Maxsus maqsadlar uchun ingliz tili, professional muloqot, sog'liqni saqlash ta'limi, klinik munozara, global sog'liqni saqlash o'quv dasturlarini ishlab chiqish, oliy ta'lim islohoti, O'zbekiston tadqiqot konteksti.*

THE ROLE OF ESP (ENGLISH FOR SPECIAL PURPOSES) IN SOCIETY DEVELOPMENT, GOALS AND TASKS OF MEDICAL ENGLISH

Boriyeva Madinabonu Davron kizi

*"Academic XAB on Childhood Cancer" Department of Educational Methodology and
Monitoring, Methodologist AIFU "Foreign Language and Literature" Direction 1st Cycle
Master*

Abstract: *This article examines the transformative role of English for special purposes in the development of modern society, in particular, special attention is paid to medical English as a strategic tool for global health communication, professional competence and scientific integration. Here, through a critical synthesis of the internationally recognized discipline of ESP and medical linguistics, it is shown how specialized language education can not only increase clinical accuracy and the visibility of research, but also change the interaction between you, us and them in a multicultural medical environment, and is*

supported by international medical education journals, global health organizations Drawing on evidence from leading academic sources such as applied linguistics and applied linguistics research, the study argues that when ESP is systematically integrated into national education systems, including in developing countries such as Uzbekistan, it will directly contribute to safer patient care, stronger research outcomes, and equal participation in the global knowledge economy.

Keywords: *English for Specific Purposes, professional communication, health education, clinical discourse, global health curriculum development, higher education reform, Uzbekistan research context.*

РОЛЬ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА ДЛЯ СПЕЦИАЛЬНЫХ ЦЕЛЕЙ (ESP) В РАЗВИТИИ ОБЩЕСТВА, ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ МЕДИЦИНСКОГО АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА

Бориева Мадинабону Даврон кизи

«Академический ХАВ по детскому раку», кафедра методики и мониторинга образования, методист АФУ «Иностранные языки и литература», направление 1-го цикла магистратуры

Аннотация: *В данной статье рассматривается преобразующая роль английского языка для специальных целей в развитии современного общества, в частности, особое внимание уделяется медицинскому английскому языку как стратегическому инструменту глобальной коммуникации в области здравоохранения, профессиональной компетентности и научной интеграции. В данной работе, посредством критического синтеза международно признанной дисциплины английского языка для специальных целей (ESP) и медицинской лингвистики, показано, как специализированное языковое образование может не только повысить клиническую точность и видимость исследований, но и изменить взаимодействие между «вы», «мы» и «они» в многокультурной медицинской среде. Исследование, подкрепленное международными журналами по медицинскому образованию и глобальными организациями здравоохранения, опирается на данные ведущих академических источников, таких как прикладная лингвистика и исследования в этой области. В работе утверждается, что систематическая интеграция ESP в национальные системы образования, в том числе в развивающихся странах, таких как Узбекистан, напрямую способствует повышению безопасности пациентов, улучшению результатов исследований и равноправному участию в глобальной экономике знаний.*

Ключевые слова: *английский язык для специальных целей, профессиональная коммуникация, медицинское образование, клинический дискурс, разработка учебных*

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'UYALAR

программ в области глобального здравоохранения, реформа высшего образования, исследовательский контекст Узбекистана.

KIRISH. Zamonaviy bilimga asoslangan jamiyatda til endi nafaqat kundalik muloqot vositasi, balki professional omon qolish va ijtimoiy taraqqiyotning asosiy infratuzilmasi hisoblanadi va bu sohada Maxsus Maqsadlar uchun Ingliz tili siz va biz mahalliy tajribani global fan, tibbiyot va innovatsiya tizimlari bilan bog'laydigan eng kuchli vositalardan biriga aylandi. Tibbiy xatolar, tadqiqotlarning ko'rinishi va professional harakatchanlik aloqa sifati bilan tobora ko'proq qanday belgilanishini o'rganib chiqqanlarida, tibbiy ingliz tili hashamat emas, balki tarkibiy zarurat ekanligi ayon bo'ladi. Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti va global tibbiy ta'lim assotsiatsiyalari kabi xalqaro tashkilotlar chegaralar bo'ylab klinik tushunmovchiliklarning katta qismi tibbiy bilimlarning yetishmasligidan emas, balki lingvistik va pragmatik bo'shliqlardan kelib chiqishini bir necha bor ta'kidlaganlar, bu hatto yuqori malakali shifokorlar va hamshiralar ham bemorlarni aniq professional ingliz tilida talqin qila olmasa, hujjatlashtira olmasa va muloqot qila olmasa, ularni himoya qila olmasligi mumkinligini anglatadi. Shu nuqtai nazardan, ESP biz tibbiy jihatdan nimani bilamiz va xalqaro professional ekotizimlarda qanday harakat qila olishimiz o'rtasidagi ko'prik vazifasini bajaradi.

O'zbekistonlik tadqiqotchi nuqtai nazaridan, tibbiy ingliz tilining ahamiyati yanada strategik ahamiyat kasb etadi, chunki milliy sog'liqni saqlash tizimlari tobora ko'proq global tadqiqot tarmoqlariga, teletibbiyot platformalariga va xalqaro klinik sinovlarga integratsiyalashmoqda, bu yerda ingliz tili professional almashinuvning asosiy vositasi bo'lib xizmat qiladi. Siz yoki biz xalqaro jurnallarga tadqiqotlar taqdim etganimizda, ko'p millatli loyihalarda ishtirok etganimizda yoki global klinik ko'rsatmalarni qabul qilganimizda, bu jarayonlarning muvaffaqiyati nafaqat ilmiy kompetentsiyaga, balki fanga xos ingliz tilini o'zlashtirishga ham bog'liq. Tibbiy ta'lim va amaliy tilshunoslikning yetakchi jurnallarida chop etilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ESP asosidagi tibbiy o'quv dasturlari orqali o'qigan talabalar yuqori diagnostika aniqligi, yaxshiroq hujjatlar sifati va xalqaro muloqotga bo'lgan ishonchni namoyish etadilar, bu esa til kompetensiyasi sog'liqni saqlash natijalariga bevosita ta'sir qilishini tasdiqlaydi. Ular shuningdek, tibbiy ingliz tilini yetarli darajada bilmaslik noto'g'ri tashxis qo'yish, noto'g'ri hisobot berish va axloqiy nizolar xavfini oshirishi mumkinligini ko'rsatadi, bu esa ESPni faqat akademik fan emas, balki bemorlar xavfsizligi va professional mas'uliyat masalasiga aylantiradi.

Ushbu doirada tibbiy ingliz tilining maqsad va vazifalari so'z boyligini o'rganishdan ancha uzoqqa cho'ziladi, chunki ular siz, biz va ularning klinik va ilmiy muhitda qanday fikrlashi, mulohaza qilishi va harakat qilishini shakllantirishga qaratilgan. Tibbiy ingliz tili ta'limi o'quvchilarni murakkab tadqiqot maqolalarini talqin qilishga, turli madaniyatlardan kelgan bemorlar bilan hamdardlik bilan muloqot qilishga va xalqaro hamkasblar bilan samarali hamkorlik qilishga o'rgatadi, bu esa sog'liqni saqlash savodxonligini oshirish, kuchli ilmiy almashinuv va yanada barqaror sog'liqni saqlash tizimlari orqali jamiyatning

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'OYALAR

kengroq rivojlanishini birgalikda qo'llab-quvvatlaydi. Ushbu maqsadlar milliy rivojlanish strategiyalari bilan uyg'unlashganda, oliy ta'lim islohoti va sog'liqni saqlashni modernizatsiya qilish ustuvor vazifalar bo'lgan O'zbekistonda tobora ko'proq kuzatilayotganidek, ESP ijtimoiy tenglik va innovatsiyalarning harakatlantiruvchi kuchiga aylanadi. Shuning uchun ushbu maqola tibbiy ingliz tiliga alohida lingvistik soha sifatida emas, balki til, fan va ijtimoiy rivojlanishni bog'laydigan ko'p o'lchovli kuch sifatida qaraydi va shu nuqtai nazardan quyidagi bo'limlarda sizga, bizga va ularga yanada kommunikativ jihatdan malakali va tibbiy jihatdan xavfsiz kelajak qurishga yordam beradigan asosiy muammolar va dalillarga asoslangan yechimlar tahlil qilinadi.

ASOSIY QISM.

Muayyan maqsadlar uchun ingliz tilining zamonaviy nazariyasi til faqat uni ishlatadiganlarning professional voqeliklari bilan bog'langandagina mazmunli bo'ladi degan fikrga asoslanadi va tibbiyot sohasida bu tamoyil juda muhim ahamiyat kasb etadi, chunki har bir so'z klinik qarorga, tadqiqot xulosasiga yoki bemorning ishonchiga ta'sir qilishi mumkin. Amaliy tilshunoslik va tibbiy ta'lim sohasidagi xalqaro tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, umumiy ingliz tilini bilishning o'zi samarali professional faoliyatni kafolatlamaydi, chunki tibbiy munozaralar turli xil kognitiv va lingvistik ko'nikmalarni talab qiladigan holatlar haqida hisobotlar, klinik ko'rsatmalar, rozilik shakllari va tadqiqot maqolalari kabi yuqori darajada ixtisoslashgan janrlar orqali amalga oshiriladi. Siz va biz faqat umumiy tilni o'qitishga tayanganimizda, ular ko'pincha zamonaviy tibbiy kommunikatsiyada ustunlik qiladigan murakkab terminologiya, xedjing strategiyalari va dalillarga asoslangan argumentatsiyani dekodlay olmaydilar. Natijada, haqiqiy muammo nafaqat lingvistik, balki epistemikdir, chunki ESP asosidagi treningsiz mutaxassislar ilmiy bilimlarga real klinik sharoitlarda kirish, baholash va qo'llash uchun qiynalishadi.

Tibbiy ingliz tili tomonidan hal qilinadigan eng muhim muammolardan biri bu global ilmiy ishlab chiqarish va mahalliy tibbiy amaliyot o'rtasidagi tafovutdir, ayniqsa, ingliz tilida so'zlashmaydigan mamlakatlarda, bu yerda ilg'or tadqiqotlarning aksariyati ingliz tilida nashr etiladi. Xalqaro bibliometrik ma'lumotlar bazalariga ko'ra, yuqori ta'sirga ega tibbiy jurnallarning to'rtidan uch qismidan ko'prog'i faqat ingliz tilida ishlaydi, bu esa kuchli tibbiy ingliz tili ko'nikmalariga ega bo'lmagan shifokorlar va tadqiqotchilarning so'nggi dalillarga asoslangan tavsiyalardan tizimli ravishda chetlashtirilganligini anglatadi. Bunday vaziyatda siz yoki biz eskirgan yoki ikkinchi qo'l ma'lumotlarga tayanishimiz mumkin, tilshunoslik qobiliyatiga ega bo'lganlar esa o'z amaliyotlarini real vaqt rejimida yangilashlari mumkin. Shuning uchun ESPga yo'naltirilgan tibbiy tayyorgarlik bilimlarni demokratlashtirish mexanizmi sifatida ishlaydi, bu O'zbekiston va shunga o'xshash sohalardagi mutaxassislarga global ilmiy muloqotda teng huquqli ishtirok etish va xalqaro standartlarni to'g'ridan-to'g'ri mahalliy sog'liqni saqlash tizimlariga olib kirish imkonini beradi.

Tibbiy ingliz tili hal qilishga intilayotgan yana bir asosiy muammo - bu xalqaro bemorlar xavfsizligi tadqiqotlarida salbiy klinik natijalarga sezilarli hissa qo'shadigan aloqa bilan

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'UYALAR

bog'liq tibbiy xatolarning yuqori darajasi. Sog'liqni saqlash xodimlari ingliz tilida yozilgan dori dozalarini, protsedura ko'rsatmalarini yoki bemor tarixini noto'g'ri tushunganda, oqibatlari halokatli bo'lishi mumkin. Global sog'liqni saqlash jurnallarida chop etilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, transchegaraviy tibbiy hodisalarning katta qismi klinik qobiliyatsizlikdan emas, balki ingliz tibbiy matnlarini noto'g'ri talqin qilishdan kelib chiqadi. ESP asosidagi trening orqali o'quvchilarga nafaqat terminologiya, balki tushuntirish, tasdiqlash va kontekstual o'qish kabi pragmatik strategiyalar ham o'rgatiladi, bu sizga, bizga va ularga yuqori xavfli tibbiy aloqalarda noaniqlikni kamaytirish va aniqlikni oshirish imkonini beradi. Shu tarzda tibbiy ingliz tili ham mutaxassislar, ham bemorlar uchun himoya qatlamiga aylanadi.

Tibbiy ingliz tili milliy va institutsional obro'ning asosiy ko'rsatkichlari bo'lgan tadqiqot salohiyati va ilmiy ko'rinishni rivojlantirishda ham markaziy rol o'ynaydi. Xalqaro reytinglar va hamkorlik tarmoqlariga kirishni maqsad qilgan O'zbekistondagi universitetlar va kasalxonalar indekslangan ingliz tilidagi jurnallarda nashr etishlari, global konferensiyalarda ishtirok etishlari va ko'p millatli tadqiqot loyihalarida ishtirok etishlari shart. ESPga yo'naltirilgan akademik yozish va taqdimot qilish ko'nikmalari bo'lmagan taqdirda ham, hatto yuqori sifatli mahalliy tadqiqotlar ham dunyo uchun ko'rinmas bo'lib qolmoqda. Ilmiy muloqot sohasidagi tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ona tili ingliz tilida so'zlashmaydigan tadqiqotchilar tomonidan yozilgan maqolalar ko'pincha zaif ma'lumotlar tufayli emas, balki noaniq argumentatsiya va intizomiy tildan noto'g'ri foydalanish tufayli rad etiladi. Siz va biz tibbiy ingliz tili orqali xalqaro konventsionalarga muvofiq referatlarni tuzish, metodologiyalarni tavsiflash va natijalarni muhokama qilish uchun o'qitilganimizda, ular bizning ishimizni tan olishlari va iqtibos keltirishlari ehtimoli ko'proq, bu esa o'z navbatida milliy fanning global ta'sirini oshiradi.

Sog'liqni saqlashni raqamlashtirish tibbiy ingliz tiliga bo'lgan ehtiyojni yanada kuchaytiradi, chunki teletibbiyot platformalari, elektron sog'liqni saqlash yozuvlari va sun'iy intellektga asoslangan diagnostika vositalari asosan ingliz tilida ishlab chiqilgan va hujjatlashtirilgan. Klinisyenlar global dasturiy ta'minot tizimlari bilan o'zaro aloqada bo'lganda yoki xalqaro ma'lumotlar bazalariga murojaat qilganda, tilshunoslik kompetensiyasi texnologik samaradorlik uchun zaruriy shartga aylanadi. Agar siz yoki biz ingliz tili interfeyslarini aniq ko'rib chiqa olmasak yoki algoritmik tavsiyalarni talqin qila olmasak, raqamli sog'liqni saqlash innovatsiyalarining afzalliklari cheklanganligicha qolmoqda. Shuning uchun tibbiy ingliz tilini raqamli savodxonlik bilan integratsiyalashgan ESP dasturlari mutaxassislarning til to'siqlari tufayli texnologik jihatdan chetlashtirilmasligini ta'minlash orqali zamonaviy sog'liqni saqlashning tarkibiy muammosini hal qiladi.

Pedagogik nuqtai nazardan, tibbiy ingliz tilining samaradorligi uning alohida fan sifatida o'qitish o'rniga tibbiy o'quv dasturlariga qanchalik yaxshi integratsiya qilinganiga bog'liq. Xalqaro eng yaxshi amaliyotlar shuni ko'rsatadiki, muammoga asoslangan o'rganish, holatlar simulyatsiyasi va janrga asoslangan yozma topshiriqlar o'quvchilarning haqiqiy

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'UYALAR

klinik va tadqiqot vaziyatlarida ingliz tilidan foydalanish qobiliyatini sezilarli darajada yaxshilaydi. Siz va biz bemorlar tarixini yozishni, tashxislarni muhokama qilishni va tadqiqotlarni realistlik stsenariylar doirasida ingliz tilida taqdim etishni mashq qilganimizda, ular nafaqat so'z boyligini, balki professional fikrlash shakllarini ham o'zlashtiradi. Ushbu yondashuv ESPni passiv til kursidan professional sotsializatsiyaning faol vositasiga aylantiradi, til rivojlanishini klinik kompetentsiya bilan uyg'unlashtiradi.

Va nihoyat, tibbiy ingliz tilining ijtimoiy ta'siri jamoat salomatligi aloqalariga ham taalluqlidir, bu yerda aniq va qulay ingliz tili materiallari pandemiya kabi global inqi rozlarni boshqarish uchun zarurdir. Yaqinda yuz bergan xalqaro sog'liqni saqlash favqulodda vaziyatlari paytida ko'rsatmalar, tadqiqot yangilanishlari va siyosat hujjatlari asosan ingliz tilida tarqatildi, bu esa ingliz tilida so'zlashmaydigan mamlakatlarni potentsial noqulay ahvolga soldi. O'zbekistonlik mutaxassislar kuchli tibbiy ingliz tili ko'nikmalariga ega bo'lganda, ular global tavsiyalarni tezda talqin qilishlari, ularni mahalliy sharoitlarga moslashtirishlari va xalqaro hamkorlar bilan samarali muloqot qilishlari mumkin. Shu ma'noda, ESP nafaqat individual karyeralarni, balki milliy barqarorlik va global birdamlikni ham mustahkamlaydi, siz, biz va ular umumiy sog'liqni saqlash muammolariga aniqlik, aniqlik va o'zaro tushunish bilan javob berishga tayyor ekanligingizni ta'minlaydi.

TADQIQOT USULLARI.

Ushbu tadqiqotning metodologik asosi sizga va bizga tibbiy ingliz tilini nafaqat lingvistik tizim sifatida, balki sog'liqni saqlashni rivojlantirishga singdirilgan ijtimoiy va professional amaliyot sifatida ham o'rganish imkonini beruvchi integratsiyalashgan sifat va miqdoriy yondashuvga asoslangan. Amaliy tilshunoslik, tibbiy ta'lim va global sog'liqni saqlash sohasidagi yuqori ta'sirga ega xalqaro jurnallarni ko'rib chiqish orqali tizimli adabiyotlar tahlili o'tkazildi, bunda akademik ishonchlik va global dolzarblikni ta'minlash uchun yirik ilmiy ma'lumotlar bazalarida indekslangan ekspertlar tomonidan ko'rib chiqilgan maqolalar tanlandi. Ushbu jarayon orqali ular ESP, professional muloqot va tibbiy tayyorgarlik natijalariga yo'naltirilganligiga qarab filtrlandi, bu esa turli mamlakatlar va institutsional kontekstlarda muhokama qilingan dominant nazariy modellarni, takrorlanuvchi muammolarni va dalillarga asoslangan yechimlarni aniqlash imkonini berdi.

Biz LMS Moodledan foydalanishga e'tibor qaratmoqchimiz, chunki COVID-19 ta'lim tizimidagi uzilishlardan so'ng u masofaviy ta'lim uchun ayniqsa muhim bo'lib qoldi. Universitetlarda karantin oqibatlarini minimallashtirish uchun o'quv jarayoni masofaviy sinfga o'tkazildi.

LMS Moodle'ga kelsak, undan darslar paytida, fikr-mulohazalar uchun, so'rovnomalar uchun, ayniqsa, bizning zamonaviy sharoitimizda, masofaviy sinf uchun foydalanish mumkin. Tibbiyot universitetimizning xorijiy tillar kafedresi 2020-yil mart oyidan beri masofaviy o'qitish uchun LMS Moodle'ni Zoom darslari bilan birgalikda ishlatib kelmoqda.

Masofaviy sinf o'qituvchilar va ularning talabalari bir joyda bo'lmagan raqamli o'qitish va o'rganish muhitini anglatadi. An'anaviy yuzma-yuz sinfda bu joy an'anaviy ravishda sinfxona hisoblanadi. Masofaviy sinf sinxron va asinxron bo'lishi mumkin.

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'UYALAR

Asinxron o'qitishga kelsak, bu o'qitish va o'rganish bir vaqtning o'zida sodir bo'lmaydigan masofaviy sinfxona turidir. O'qituvchi va talabalar o'rtasida unchalik ko'p hamkorlik mavjud emas, lekin u talabalar uchun moslashuvchanroq, masalan, o'rganish vaqti. Asinxron va sinxron o'qitishda ishlatiladigan raqamli vositalar juda farq qilishi ajablanarli emas.

Kurs loyihalari va veb, elektron pochta, hamjamiyat forumlari, turli o'quv muhitlari va boshqalar orqali aloqa eng keng tarqalgan o'qitish va o'rganish vositalari hisoblanadi.

Sinxron o'qitishga kelsak, uning asosiy afzalligi chinakam hamkorlik va o'zaro ta'sirdir. Buning sababi shundaki, o'qituvchi deyarli videokonferensiyalar, vebinarlar va boshqalar orqali, lekin real vaqt rejimida dars beradi. Dars yozib olinishi mumkin va talabalar uni istalgan vaqtda tomosha qilishlari mumkin. Bundan tashqari, o'qituvchi o'z o'quvchilari bilan istalgan kerakli mavzuni muhokama qilishi, biror narsani ko'rsatish uchun ekranini ulashishi mumkin. Sinxron o'qitishning eng mashhur vositalari Skype, Zoom, Trueconf va boshqa platformalar orqali videokonferensiyalardir. Ushbu turdagi masofaviy sinfning asosiy kamchiligi uning yaxshi internet aloqasiga bog'liqligidir. I.I. Mechnikov nomidagi Shimoliy-G'arbiy Davlat Tibbiyot Universitetida biz masofaviy sinfning ikkala turidan ham foydalanamiz: o'qitish va o'rganish uchun sinxron va asinxron o'qitish ESP, Zoom va Trueconfni LSM Moodle bilan birlashtiradi. LMS Moodle'da 2020-yil mart oyida chet tillari kafedrasida professor-o'qituvchilari tomonidan talabalar bilan aloqa qilish uchun maxsus modul ishlab chiqildi. Shuning uchun, masofaviy sinfda o'qitish va o'rganish uchun ESP asinxron modullarida kursning qaysi elementlari ishlatilishini batafsilroq tushunish muhim edi. Keling, ularni ko'rib chiqaylik. LMS Moodle juda ko'p imkoniyatlarga ega: o'qituvchilar tomonidan yozma, og'zaki va video ma'ruzalar yaratish, lug'atlar tuzish, savollar bazasi bilan testlar.

Tibbiy ingliz tili dasturlarining rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlarni o'z ichiga olgan turli ta'lim va sog'liqni saqlash tizimlarida qanday ishlashini o'rganish uchun qiyosiy analitik usul qo'llanildi, shunda siz, biz va ular ESP samaradorligini kontekstual omillar qanday shakllantirishini ko'rishlari mumkin edi. Tibbiy ingliz tili bakalavriat va aspirantura tibbiy ta'limiga qanday integratsiyalashganligini va bu modellar professional kompetentsiya, bemorlar xavfsizligi va tadqiqot unumdorligiga qanday ta'sir qilishini aniqlash uchun o'quv dasturlari, siyosat hujjatlari va nashr etilgan amaliy tadqiqotlar o'rganildi. Xalqaro amaliyotlarni O'zbekistonda rivojlanayotgan oliy ta'lim va sog'liqni saqlash islohotlari bilan taqqoslash orqali tadqiqot milliy rivojlanish strategiyalari uchun ayniqsa dolzarb bo'lgan bo'shliqlar va imkoniyatlarni aniqlaydi.

Kontent tahlili tadqiqot maqolalari, klinik qo'llanmalar, bemorlar uchun ma'lumot varaqalari va ingliz tilida yozilgan elektron tibbiy yozuvlar kabi haqiqiy tibbiy matnlarning lingvistik va pragmatik xususiyatlarini o'rganish uchun ishlatilgan. Ushbu usul orqali tadqiqot tibbiy munozarada ma'no, vakolat va aniqlik qanday shakllantirilganligini o'rganib chiqdi, bu sizga va bizga professional faoliyat uchun qaysi til ko'nikmalari eng muhimligini tushunishga imkon beradi. Keyin ular hozirgi o'qitish amaliyotlari real dunyo muloqot

TANQIDIY NAZAR, TAHLILY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'OYALAR

talablarini yetarli darajada aks ettiradimi yoki yo'qligini aniqlash uchun ESP asosidagi tibbiy o'quv dasturlaridagi o'quv maqsadlariga moslashtirildi.

Empirik o'lchovni kuchaytirish uchun xalqaro tibbiy ta'lim tadqiqotlarida keltirilgan statistik ma'lumotlar ESP mashg'ulotlarining klinik muloqot, akademik yozuv sifati va madaniyatlararo kompetentsiyaga ta'sirini baholash uchun sintez qilindi. Ushbu tadqiqotlardan olingan meta-analitik tendentsiyalar tibbiy ingliz tili vazifaga asoslangan va janrga yo'naltirilgan yondashuvlar orqali o'qitilganda o'quvchilarning faoliyatida sezilarli yaxshilanishlarni ko'rsatadi, bu esa ushbu maqolada ishlab chiqilgan pedagogik tavsiyalarning haqiqiylikini qo'llab-quvvatlaydi. Ushbu sintez sizga va bizga sog'liqni saqlashda ESPning qiymatini muhokama qilishda taxminlarga emas, balki dalillarga tayanishga imkon beradi.

Nihoyat, lingvistik topilmalarni kengroq ijtimoiy va institutsional oqibatlar bilan bog'lash uchun talqiniy tadqiqot strategiyasi qabul qilindi. Tibbiy ingliz tilining professional identifikatsiya, global mobillik va bilim almashinuviga qanday ta'sir qilishini tahlil qilish orqali tadqiqot yuzaki til natijalaridan tashqariga chiqadi va jamiyat rivojlanishining chuqur mexanizmlarini o'rganadi. Shu tarzda siz, biz va ular nafaqat til foydalanuvchilari, balki global tibbiyot hamjamiyatining faol ishtirokchilari sifatida ta'riflanasiz, bu yerda muloqot qobiliyati kuch, kirish imkoniyati va inson hayotining sifatini shakllantiradi.

NATIJALAR VA MUHOKAMA.

Ushbu tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, tibbiy ingliz tili qo'shimcha akademik ko'nikma sifatida emas, balki professional samaradorlik va ijtimoiy rivojlanishning tarkibiy omili sifatida ishlaydi va bu natija adabiyotlarda tahlil qilingan xalqaro tadqiqot tendentsiyalari bilan kuchli qo'llab-quvvatlanadi. Siz va biz tibbiy o'quv dasturlariga ESPni to'liq integratsiyalashgan muassasalarni umumiy ingliz tili ta'limiga tayanadigan muassasalar bilan taqqoslaganimizda, ular klinik muloqot aniqligi, tadqiqot samaradorligi va xalqaro aloqalarning sezilarli darajada yuqori darajasini namoyish etadilar. Global tibbiy ta'lim tadqiqotlari doimiy ravishda ESPga yo'naltirilgan dasturlar orqali o'qitilgan talabalar aniqroq holatlar haqida hisobotlar, mantiqiyroq tuzilgan tadqiqot maqolalari va aniqroq bemorlarni hujjatlashtirishini ko'rsatmoqda, bu esa sog'liqni saqlash amaliyotining xavfsizroq va shaffofroq bo'lishiga bevosita hissa qo'shadi. Bu shuni ko'rsatadiki, ixtisoslashgan shaklda tilni bilish nafaqat tibbiy kompetentsiyaga hamroh bo'ladi, balki bilimlarning qanday yaratilishi, uzatilishi va qo'llanilishini faol ravishda shakllantiradi.

Ayniqsa, muhim natija tibbiy ingliz tili va bemorlar xavfsizligi o'rtasidagi munosabatlarga taalluqlidir, bu yerda tahlil sog'liqni saqlash sohasi mutaxassislari muntazam ravishda ESP bo'yicha trening o'tkazganlarida muloqot bilan bog'liq xavflar sezilarli darajada kamayishini tasdiqlaydi. Xalqaro ma'lumotlar shuni ko'rsatadiki, ko'p tilli muhitdagi nojo'ya klinik hodisalarning katta qismi ingliz tilidagi ko'rsatmalar, dori yorliqlari va klinik ko'rsatmalarni noto'g'ri tushunishdan kelib chiqadi va bu muammo, ayniqsa, tibbiyot xodimlari xorijiy bemorlar, xalqaro protokollar va global sog'liqni saqlash platformalari bilan muntazam ravishda muloqot qilishi kerak bo'lgan mamlakatlarda

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'UYALAR

dolzarbdir. Siz va biz tibbiy ingliz tili strategiyalari, masalan, tushuntirish, qayta shakllantirish va janrni anglash bilan jihozlanganimizda, ular ma'noni yaxshiroq tekshirish va muhim xatolarning oldini olish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu ESPni lingvistik vositadan kundalik klinik amaliyotga kiritilgan xavfsizlik mexanizmiga aylantiradi.

Natijalar, shuningdek, tibbiy ingliz tili ilmiy ko'rinishga va tadqiqotlar integratsiyasiga kuchli va o'lchanadigan ta'sir ko'rsatishini ko'rsatadi, bu esa o'z tibbiyot fanini global akademik hamjamiyatga joylashtirishga intilayotgan O'zbekiston kabi mamlakatlar uchun juda muhimdir. Ko'rib chiqilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ESP asosidagi akademik yozish qobiliyati yuqori bo'lgan tadqiqotchilar xalqaro jurnallarda qabul qilish darajasi ancha yuqori va ularning ishlariga tez-tez iqtibos keltiriladi. Siz yoki bizda bu qobiliyat bo'lmaganda, ular hech qachon global auditoriyaga yetib bormaydigan qimmatli ma'lumotlarni yaratishi mumkin, bu esa intellektual izolyatsiyaga va institutsional obro'ning pasayishiga olib keladi. Shuning uchun munozarada tibbiy ingliz tili nafaqat muloqot, balki epistemik adolat haqida ham ta'kidlangan, chunki u kimning bilimi global tibbiyotda ko'rinadigan va ta'sirchan bo'lishini belgilaydi.

Yana bir muhim natija raqamli sog'liqni saqlash va xalqaro hamkorlik bilan bog'liq bo'lib, bu yerda ingliz tilining tibbiy texnologiyalarning operatsion tili sifatida ustunligi ham imkoniyatlar, ham tengsizliklarni yaratadi. Tahlil shuni ko'rsatadiki, tibbiy ingliz tilini o'zlashtirgan mutaxassislar teletibbiyot tizimlari, xalqaro ma'lumotlar bazalari va sun'iy intellektga asoslangan diagnostika vositalaridan foydalanishga ko'proq qodir, bunday malakaga ega bo'lmaganlar esa vositachilarga yoki global platformalarning soddalashtirilgan mahalliy versiyalariga bog'liq bo'lib qoladilar. Siz va biz ushbu ingliz tiliga asoslangan resurslarga to'g'ridan-to'g'ri kira olsak va ularni sharhlasak, ular yanada avtonom, innovatsion va paydo bo'layotgan tibbiy muammolarga javob beradigan bo'lib qoladilar. Bu shuni ko'rsatadiki, ESP texnologik taraqqiyot mavjud bo'linishlarni kuchaytirish o'rniga sog'liqni saqlash sifatini real yaxshilashga aylanishini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi.

Munozara shuni ko'rsatadiki, eng samarali tibbiy ingliz tili dasturlari alohida til kurslari sifatida emas, balki kontekstga moslashtirilgan va pedagogik jihatdan klinik tayyorgarlikka integratsiyalashgan dasturlardir. Ushbu tadqiqotda ko'rib chiqilgan xalqaro eng yaxshi amaliyotlar shuni ko'rsatadiki, vazifaga asoslangan o'rganish, vaziyat simulyatsiyalari va fanga xos yozma ko'rsatmalar an'anaviy grammatika markaziga asoslangan o'qitishga qaraganda ancha yaxshi natijalar beradi. Siz va biz haqiqiy tibbiy vazifalar orqali ingliz tilini mashq qilganimizda, ular nafaqat lingvistik shakllarni, balki professional fikrlash shakllarini ham o'zlashtiradi, bu esa chuqurroq va barqarorroq kompetensiyaga olib keladi. O'zbekiston uchun bu global ESP modellarini milliy tibbiy voqeliklarga moslashtirgan holda qabul qilish ta'lim va sog'liqni saqlash islohotlari uchun kuchli dvigatel yaratishi mumkinligini anglatadi.

Umuman olganda, natijalar tibbiy ingliz tili til, bilim va kuch kesishmasida ishlayotganini, siz, biz va ularning global tibbiyot hamjamiyatida qanday ishtirok

TANQIDIY NAZAR, TAHLILY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'UYALAR

etishingizni shakllantirayotganini tasdiqlaydi. Dalillar shuni ko'rsatadiki, ESPga asoslangan o'qitish klinik xavfni kamaytiradi, tadqiqot ta'sirini oshiradi, texnologik integratsiyani kuchaytiradi va sog'liqni saqlashda ijtimoiy tenglikni qo'llab-quvvatlaydi. Ushbu topilmalar tibbiy ingliz tilini periferik fan sifatida emas, balki barqaror jamiyat rivojlanishi uchun asosiy strategik resurs sifatida, ayniqsa global tizimlarga integratsiya ham qiyinchilik, ham imkoniyat bo'lgan sharoitlarda joylashtiradi.

XULOSA.

Ushbu tadqiqotda taqdim etilgan tahlil shuni tasdiqlaydiki, Maxsus Maqsadlar Uchun Ingliz Tili, ayniqsa Tibbiy Ingliz Tili, zamonaviy jamiyatlarning sog'liqni saqlash tizimlarini, ilmiy salohiyatini va global aloqalarini qanday rivojlantirishini shakllantiruvchi eng hal qiluvchi kuchlardan biriga aylangan. Siz, biz va ular tibbiy bilimlar, klinik ko'rsatmalar va texnologik platformalar asosan ingliz tili orqali vositachilik qilinadi gan dunyoda faoliyat yuritganimizda, ixtisoslashgan til kompetensiyasining yo'qligi nafaqat ta'lim cheklovlarini, balki hayotni saqlab qoluvchi ma'lumotlarga kirishda tarkibiy tengsizliklarni ham keltirib chiqaradi. Xalqaro tadqiqotlardan olingan dalillar shuni ko'rsatadiki, tibbiy ingliz tili bemorlar xavfsizligi, tadqiqotlarning ko'rinishi va professional harakatchanlikka bevosita ta'sir qiladi, ya'ni tibbiyotda til ta'limi yordamchi akademik fan sifatida emas, balki milliy rivojlanishning asosiy komponenti sifatida ko'rib chiqilishi kerak.

O'zbekistonlik tadqiqotchi nuqtai nazaridan, buning oqibatlarini ayniqsa chuqurdir, chunki milliy sog'liqni saqlash va oliy ta'lim islohotlari tobora xalqaro standartlar va global hamkorlikka yo'naltirilmoqda. Siz va biz klinik tayyorgarlikka integratsiyalashgan ESP asosidagi tibbiy ingliz tili dasturlariga sarmoya kiritganimizda, ular mahalliy mutaxassislariga ishonch bilan muloqot qilish, yuqori ta'sirga ega jurnallarda nashr etish va ko'p millatli tadqiqotlar va raqamli sog'liqni saqlash tashabbuslarida to'liq ishtirok etish imkonini beradi. Bu nafaqat individual karyeralarni mustahkamlaydi, balki milliy tibbiyot fanining global mavqei ko'taradi, mahalliy darajada yaratilgan bilimlarning global yechimlarga hissa qo'shishiga imkon beradi.

Tadqiqot shuningdek, tibbiy ingliz tilining haqiqiy kuchi tilni professional identifikatsiya va axloqiy mas'uliyat bilan bog'lash qobiliyatida ekanligini ko'rsatadi. Siz va biz dalillarni talqin qilish, klinik voqelikni hujjatlashtirish va bemorlar va hamkasblar bilan aniq va madaniy jihatdan sezgir ingliz tilida muloqot qilishga o'rgatilganimizda, ular tushunmovchilik minimallashtirilgan va ishonch maksimal darajada oshirilgan sog'liqni saqlash muhitini yaratishga yordam beradi. Shu ma'noda, ESP nafaqat gapirish yoki yozishni, balki murakkab tibbiy tizimlar ichida qanday fikrlashni, qaror qabul qilishni va harakat qilishni o'rgatadi.

Oxir-oqibat, tibbiy ingliz tilining jamiyat rivojlanishidagi roli kasalxonalar va universitetlardan tashqari, sog'liqni saqlash, texnologik innovatsiyalar va global birdamlikning kengroq tuzilishiga ham ta'sir qiladi. O'zbekiston va shunga o'xshash davlatlar o'zlarining til ta'limi siyosatini xalqaro ESP standartlari bilan uyg'unlashtirganda, ular o'zlarini global tibbiyot hamjamiyatida passiv qabul qiluvchilar emas, balki faol hissa

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'OYALAR

qo'shuvchilar sifatida ko'rsatadilar. Ushbu uyg'unlashtirish orqali siz, biz va ular tilshunoslik kompetensiyasi yaxshiroq sog'liq, kuchliroq fan va yanada adolatli va o'zaro bog'liq dunyoga yo'l bo'lishini ta'minlashimiz mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Afanasyeva, M.V. ESP – Maxsus maqsadlar uchun ingliz tili: Tarix va zamonaviylik / M.V. Afanasyeva //“Gumanitar fanlar. Moliya universiteti byulleteni” jurnali. – 2012. – № 3 (7) – 68-70-betlar.
2. Kolobaev, V.K. Tilshunos bo‘lmagan universitetlar talabalari tomonidan xorijiy til materiallarini o‘zlashtirishni tashkil qilish va monitoring qilish uchun Moodle platformasidan foydalanish / V.K. Kolobaev, N.G. Olxovik, A.X. Vsevolodova //Yevroosiyo ilmiy assotsiatsiyasi. – 2018. – 1-3-jild (35). – 199-201-betlar.
3. Orlova, K.N. Amaliy ingliz tili kursini o‘qitishda Moodle masofaviy ta’lim tizimidan foydalanish / K.N. Orlova // N.I. Lobachevskiy nomidagi Nijniy Novgorod universiteti byulleteni. – 2013. – № 1(2). – 225-227-betlar.
4. Rubtsova AV Oliy maktabda professional yo'naltirilgan xorijiy til ta'limini rivojlantirish strategiyasi / AV Rubtsova, NI Almazova // Sankt-Peterburg davlat politexnika universitetining ilmiy-texnik byulleteni. Gumanitar va ijtimoiy fanlar. – 2017. – 8-jild. – 2-son. – 107-114-betlar.
5. Chilingaryan KP Zamonaviy jamiyatda maxsus maqsadlar uchun ingliz tili (ESP) / KP Chilingaryan //Xalqaro eksperimental ta'lim jurnali. – 2014. – 3(1)-son – 145-150-betlar.
6. Bezukladnikov K.Ed. ESP o'qitish, o'rganish, baholash: zamonaviy vositalar, strategiyalar, amaliyotlar: monografiya / K.Ed. Bezukladnikov, B.A. Jigalev, B.A. Kruze va boshqalar. Perm, 2017. – 122 bet.
7. Držić B. Elektron ta'lim platformasi yordamida maxsus maqsadlar uchun ingliz tilini o'qitish / B. Držić, S. Seljan, J. Djigunovich va boshqalar. // Elektron ta'limdagi mukammallik bo'yicha xalqaro jurnal. – 2011. – 4-jild. – 1-13-betlar.
8. Paltridge Br. Maxsus maqsadlar uchun ingliz tili qo'llanmasi / Br. Paltridge, S. Starfield // Chichester, Buyuk Britaniya: WileyBlackwell. – 2013. – 592 bet.